

Starówka i okolice

Starówka ma dwie twarze. Tę dzienną, gdy światło ujawnia barwne fasady jej kamieniczek i ratusza. To zarazem twarz spokojna i raczej cicha. I tę nocną, gdy iluminacja wydobywa tylko najważniejsze zabytki, ale wszystko dookoła wibruje w rytm barowego i klubowego życia. Trudno wtedy uwierzyć, że ta przestrzeń trwa od 1253 roku, kiedy na 21 hektarach wytyczono rynek oraz regularną siatkę ulic i bloków, a całość otoczono umocnieniami. Nie ma dziś oczywiście tej pierwotnej zabudowy, większość odtworzono po zniszczeniach II wojny światowej w motywowanym ideologicznie duchu „ładniej niż było kiedyś”. Starówka to jedyne w Poznaniu miejsce ze wzgórzem – Przemysła. Dobrze na nie wejść, bo wtedy nie widać karykaturalnego zamku, który na nim w XXI wieku wzniesiono. Poznańska starówka dość płynnie przechodzi w sąsiednie okolice. Nieśpieszny przechodzień dostrzeże jednak, że w trakcie tego spaceru nagle zmienia się rozmiar i styl kamienic. Są wyższe, szersze, pełne fikuśnych wieżyczek, balkonów i loggii. Można by powiedzieć, że kamienice ze Starego Rynku i okolic rosną w miarę oddalania się od ratusza.

Od zachodu, nieco powyżej Starego Miasta, nadal rozpościera się historyczne centrum Poznania, ale o innym charakterze. Od razu widać, że powstało, by obsłużyć już bardziej nowoczesny od średniowiecznego czas. Wypełniają je gmachy publicznych instytucji: muzeum, banki i hotele, teatr i biblioteka. Aleje Marcinkowskiego, dawniej ulica Wilhelmska, oraz plac Wolności zostały wytyczone, a następnie zabudowane po zajęciu Wielkopolski przez Prusy w 1793 roku. Powstała tu wówczas nowoczesna dzielnica – Wilhelm-Stadt, czyli Miasto Wilhelmskie. Miał to być rejon dla nowych urzędów i miejsce zamieszkania pruskiej administracji. Wraz z urbanizacją tych terenów Poznań otrzymał zupełnie nowe przestrzenie – szerokie ulice wysadzone drzewami, rozległe place. To był pierwszy krok do rozwoju nowoczesnego centrum, którego szczytowy moment przypadł na przełom XIX i XX wieku. Jednak przez długi czas jedynym rzeczywiście imponującym budynkiem wzniesionym na „nowym mieście” była Biblioteka i Galeria Raczyńskich (1829).